

Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011 resultater af en spørgebrevsundersøgelse

Kanstrup, Niels; Asferg, Tommy; Madsen, Palle; Buttenschøn, Rita M.; Stenkjær, Kristian;
Andersen, Lars Thune

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Kanstrup, N., Asferg, T., Madsen, P., Buttenschøn, R. M., Stenkjær, K., & Andersen, L. T. (2012). *Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011: resultater af en spørgebrevsundersøgelse*. Skov & Landskab, Københavns Universitet. Arbejdsrapport Skov & Landskab Nr. 153/2012

Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011 – resultater af en spørgebrevsundersøgelse

ARBEJDSRAPPORT SKOV & LANDSKAB

153 / 2012

Niels Kanstrup
Tommy Asferg
Palle Madsen
Rita Merete Buttenschøn
Kristian Stenkjær
Lars Thune Andersen

KOLOFON

Rapportens titel

Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011 – resultater af en spørgebrevsundersøgelse

Forfattere

*Niels Kanstrup, ♦Tommy Asferg, *Palle Madsen, *Rita Merete Buttenschøn, *Kristian Stenkjær og *Lars Thune Andersen

*Københavns Universitet

♦Aarhus Universitet

Projekt

Forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland.

Finansieret af 5. Juni Fonden

Serietitel og nr.

Arbejdsrapport Skov & Landskab nr. 153

Rapporten publiceres udelukkende på www.sl.life.ku.dk

ISBN

972-27-7903-605-5

Udgiver

Skov & Landskab

Københavns Universitet

Rolighedsvej 23

1958 Frederiksberg C

Dtp

Inger Grønkjær Ulrich

Forsidefoto

Michael Sand

Bedes citeret

Kanstrup, N., Asferg, T., Madsen, P., Buttenschøn, R.M., Stenkjær, K. og Andersen, L.T. (2012): Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011 – resultater af en spørgebrevsundersøgelse. Arbejdsrapport nr. 153, Skov & Landskab, Københavns Universitet, Frederiksberg, 29 s.

Gengivelse er tilladt med tydelig kildeangivelse

I salgs- eller reklameøjemed er eftertryk og citering af rapporten samt anvendelse af Skov & Landskabs navn kun tilladt efter skriftlig tilladelse.

1. Forord

Kronvildtbestandene på Sjælland øges og ekspanderer år for år. Det giver store muligheder, men også en række udfordringer i forhold til at indpasse de store dyr i jordbruget. Projektet ”Forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland”, der gennemføres af Københavns Universitet i perioden 2012-2014 og finansieres af 15. Juni Fonden, har dette som udgangspunkt. Det skal samle viden, skabe samarbejde og ikke mindst udvikle et forvaltningskatalog, der kan fungere som værktøjskasse for de distrikter, der står over for mulighederne og udfordringerne med en stigende kronvildtbestand.

Jagt på kronvildt er et helt centralt aspekt af forvaltningen, og igennem jagten opnås indsigt i både bestands- og forvaltningsforhold. Det sker fx igennem de data, der indsamles via den officielle vildtudbyttestatistik og tilhørende supplerende undersøgelser. Denne rapport er resultat af netop en sådan undersøgelse, hvor 89 jægere, der i jagtsæsonen 2010/2011 har indberettet krondyr som udbytte på Sjælland, er blevet bedt om supplerende oplysninger. Undersøgelsen er en del af det samlede projekt til forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland.

Der skal først og fremmest lyde en varm tak til de jægere, der har bidraget med oplysninger om jagten på de nedlagte dyr. Dernæst en tak til Naturstyrelsen for tilladelse til at benytte oplysninger fra Vildtudbyttestatistikken og Jægerregistret. Og naturligvis skal der lyde en meget varm tak til 15. Juni Fonden for det økonomiske bidrag til såvel hovedprojektet som dette delprojekt.

Nødebo, december 2012.

Indhold

1.	Forord	3
2.	Indledning	5
2.1	Baggrund	5
2.2	Kilder til viden om kronvildt på Sjælland	5
3.	Metode	7
3.1	Spørgebrevsundersøgelse	7
3.2	Databehandling	7
3.3	Repræsentativitet	8
4.	Resultater	8
4.1	Overordnede data	8
4.2	Kronvildtjægerne	9
4.3	Jagtsted	11
4.4	Jagtform	13
4.5	Jagttidspunkt	14
4.6	Nedlagte dyr	15
4.7	Bestandsforhold	17
4.8	Forvaltning	18
5.	Diskussion	19
5.1	Udbyttestatistikens pålidelighed	19
5.2	Supplerende oplysninger i vildtudbyttestatistikken	20
5.3	Jagt på fri vildtbane og i dyrehaver	20
5.4	De sjællandske kronvildtbestande	20
5.5	Jagttidspunkt, jagtformer samt køns- og aldersgrupper	21
5.6	Jagt og bestandene	22
5.7	Gener	23
6.	Referencer	24
7.	Bilag	25
	Bilag 1 Følgebrev og spørgeskema	25
	Bilag 2 Rykkerbrev	28
	Bilag 3 Supplerende bemærkninger om ulemper	29

2. Indledning

2.1 Baggrund

Københavns Universitet, Skov & Landskab, indledte i januar 2012 et 3-årigt projekt til forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland. Projektet, der finansieres af 15. Juni Fonden, har som udgangspunkt, at de fritstående bestande af kronvildt på Sjælland øges og ekspanderer til nye delområder. Det har som formål at styrke videngrundlaget og bidrage til at belyse nogle af de forvaltningsspørgsmål, som allerede findes, og som vil opstå som følge af kronvildtbestandens udvikling. Projektet indeholder (1) kortlægning af de eksisterende bestande, (2) vurdering af spredningsmønstre til nye udbredelsesområder samt (3) opstilling af og demonstration af udvalgte metoder i en forvaltningsværktøjskasse til brug for den enkelte ejendom.

Som en del af særligt kortlægningskomponenten er der i forår og sommer 2012 gennemført en spørgebrevsundersøgelse ved henvendelse til samtlige jægere, der for jagtsæsonen 2010/2011 har indberettet krondyr som udbytte ved jagt på Sjælland. Undersøgelsen er inspireret af Danmarks Miljøundersøgelsers tidligere spørgebrevsundersøgelse vedrørende hjortevildt i Danmark (Asferg et al. 2004).

Spørgebrevsundersøgelsen afrapporteres i denne rapport.

2.2 Kilder til viden om kronvildt på Sjælland

Kronvildt har oprindeligt været udbredt i alle danske landsdele. Arten har igennem historisk tid været opfattet som både ædel og kongelig, ligesom den har været efterstræbt af menigmand som fødekilde. Fra ca. 1800 og op til vore dage har kronvildt på grund af dets skadevoldende effekt i skov- og landbrug været bekæmpet, hvilket har betydet, at det er forsvundet i hovedparten af dets naturlige udbredelsesområder, herunder både på Fyn og Sjælland. På Sjælland viser der sig imidlertid igen en levedygtig bestand på fri vildtbane. Den bygger på udslip fra indhegninger og deciderede udsætninger. Bestanden er spredt på en række lokale forekomster.

Der er fra en række kilder et rimeligt kendskab til kronvildtets geografiske udbredelse på Sjælland. For det første giver den jagtlig udnyttelse af kronvildt en indikation, idet jægerne igennem den officielle udbyttestatistik giver oplysning om nedlæggelsesstedet. Dette foregik indtil 2005 på amtsniveau, og derefter på kommuneniveau. Udbyttet af kronvildt på Sjælland har i de sidste år været stigende. Som en del af udbyttestatistikken har det siden 2006/2007 ved elektronisk indberetning været muligt

på frivillig basis at give supplerende oplysninger. Det gælder bl.a. for hjortevildt, hvor der kan gives yderligere oplysning om jagtdato, køn og alder for det enkelte dyr. For jagtsæsonen 2010/2011 har 9 jægere givet yderligere oplysning om 11 krondyr nedlagt på Sjælland (se mere i afsnit 5.2). For det andet har der igennem en meget lang årrække været foretaget årlige opgørelser af kronvildtets forekomst i Danmark, herunder på Sjælland siden 1995. Dette sker i forbindelse med bladet Jægers såkaldte hjortevildover-sigt, der bygger på indberetning fra kontaktpersoner på de enkelte distrikter. Her gives oplysninger om senvinterbestanden, og oversigten publiceres typisk i september-udgaven af Jæger (senest: Flinterup 2012). Siden 1995 har et stigende antal distrikter indberettet forekomst af kronvildt på Sjælland, og det samlede tal har parallelt med afskydningen været konstant stigende. For det tredje sker der en løbende registrering af kronvildt på naturdatabasen Danmarks Fugle og Natur (se www.fugleognatur.dk). Denne er orienteret mod alle naturbrugere, og der er over de sidste 10 år indberettet et stigende antal krondyr på Sjælland – i alt ca. 60 observationer gældende lidt under 200 dyr eller spor af dyr. Heri indgår ikke observationer af krondyr i Jægersborg Dyrehave.

Som en del af Københavns Universitets projekt er der på projektets hjemmeside (www.kronvildtsjaelland.dk) etableret en særlig platform til Danmarks Fugle og Natur med henblik på at styrke indberetningen af observationer.

De tre kilder er alle behæftet med usikkerheder. Udbyttestatistikken er obligatorisk, men rummer en betydelig fejlfaktor i form af både jægenes vilje og evne til at indberette korrekt. Desuden skelnes der i udbyttestatistikken ikke imellem dyr nedlagt i indhegninger og på fri vildtbane. Nærværende undersøgelse analyserer disse forhold nærmere. Indberetningerne til Jæger er ligeledes afhængig af dels distrikternes detaljerede viden om kronvildtbestandene og dels deres vilje til at oplyse om udbredelse og størrelse. Oplysninger kan være følsomme i forhold til både jagtlejere, markskadeproblematikken, krybskytteri etc.

Også Danmarks Fugle og Natur rummer betydelige fejlkilder i form af dels observatørernes geografiske dækning og dels observationernes pålidelighed. Ikke alle indberettede observationer kvalitetssikres. Ikke desto mindre vurderes det, at de tre metoder – særligt i kombination – kan bruges som en ganske sikker indikation af kronvildtets geografiske udbredelse, særligt når der som supplement gennemføres nærmere analyser i form af fx nærværende spørgebrevsundersøgelse blandt kronvildtjægere. Den geografiske udbredelse af kronvildt på Sjælland er nærmere behandlet i afsnit 5.4.

Med hensyn til kronvildtbestandenes størrelse er der traditionelt to parametre, der er af interesse: Selve bestandsstørrelsen (antal dyr i et givet

område) eller bestandstætheden (fx antal dyr pr. 100 ha) samt bestandsudviklingen. Blandt de ovenfor nævnte metoder er det primært den årlige oversigt i Jæger, der belyser bestandenes størrelser, selvom denne er behæftet med væsentlig usikkerhed. Flinterup (2012) angiver for de sjællandske bestande uden for Jægersborg Dyrehave et samlet antal på 780 og refererer til 10 delbestande. Kronvildtoversigten kan ligeledes anvendes detaljeret til opgørelse af bestandsudviklingen, men på dette felt vurderes vildtudbyttet dog at være det mest egnede redskab. Nærværende undersøgelse indbefatter en opgørelse over både bestandsstørrelse og -udvikling på de jagtterræner, hvor respondenterne har nedlagt de dyr, der indgår i undersøgelsesgrundlaget. Dette behandles nærmere i afsnit 4.7. Projektet ”Forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland” har en komponent, der skal afklare de samlede bestandsforhold. Heri vil inddrages data fra de ovenfor nævnte kilder, fra nærværende spørgebrevsundersøgelse samt fra en igangværende interviewrunde blandt sjællandske kronvildtdistrikter, laug, rådgivere, eksperter og andre enkeltpersoner. Denne del vil blive afrapporteret særskilt.

3. Metode

3.1 Spørgebrevsundersøgelse

Undersøgelsen er gennemført som en traditionel spørgebrevsundersøgelse. Et spørgebrev er udsendt til samtlige jægere, der for jagtsæsonen 2010/11 har indberettet til den officielle Vildtudbyttestatistik, at de har nedlagt kronvildt på Sjælland. Der er tale om i alt 89 jægere, der har indberettet et udbytte på i alt 148 dyr. Data er stillet til rådighed af Aarhus Universitet, Institut for Bioscience, efter tilladelse fra Naturstyrelsen. Undersøgelsen omfatter ikke kronvildt nedlagt i Jægersborg Dyrehave.

Spørgbrevet (bilag 1) var udformet som et følgebrev, et medfølgende skema (2 sider) og en frankeret og adresseret svarkuvert. Det udsendtes den 10. april 2012. Svarfristen var 14 dage, og i løbet af en måned forelå svar fra 56 respondenter. Den 15. maj udsendtes en rykkerskrivelse (bilag 2) med 10 dages svarfrist. Den 1. juli forelå yderligere 7 svar og i løbet af juli indkom endnu ét. Indsamling af svar er afsluttet 1. august 2012. Samlet er der indkommet 64 besvarelser svarende til 72 % af de forespurgte.

3.2 Databehandling

Informationerne fra de indkomne spørgeskemaer er indtastet i Excel, og databehandlingen er primært foretaget ved hjælp af Excel.

3.3 Repræsentativitet

Der er ikke som i de fleste andre spørgebrevsundersøgelser tale om en stikprøveudtagelse, men om en undersøgelse i en samlet målgruppe, nemlig jægere, der har indberettet kronvildt som jagtudbytte på Sjælland. I hvilket omfang materialet afspejler det reelle udbytte af kronvildt på Sjælland afhænger for det første af, om de jægere, der ikke har indberettet vildtudbytte, afviger fra andre. Der foreligger ikke umiddelbart metoder til at teste dette, men efterhånden opbygges en god oversigt over kronvildtudbyttet i de lokale laug på Sjælland. Hermed vil der med tiden kunne foretages en analyse af mulige forskelle. Desuden bør det overvejes, om de jægere, der ikke har afgivet svar i undersøgelsen (ikke-responderter), afviger fra de øvrige (responderter). De samlede tal kunne tyde på dette, eftersom det gennemsnitlige udbytte for ikke-responderter ligger ca. 20 % over det gennemsnitlige udbytte for responderter. Blandt ikke-responderterne er imidlertid én jæger, der har indberettet et udbytte på 13 dyr (i Hørsholm kommune). Der foreligger ikke nærmere oplysninger om dette udbyttetal, men det anses i denne undersøgelse som en fejl. Fratrækkes denne, bliver der god overensstemmelse mellem gennemsnitsudbytte for ikke-responderter og responderter.

Ikke-responderterne udgør 28 %, hvilket er et normalt niveau for undersøgelser af denne type. Det vurderes, at de indkomne svar i væsentligt omfang er repræsentative for den samlede gruppe af forespurgte. Vi analyserer senere på fejkilder i forhold til Vildtudbyttestatistikken.

4. Resultater

4.1 Overordnede data

Tabel 1 viser de overordnede resultater af selve svarindsamlingen. Det ses, at der sammen med bortfaldet af responderter sker et næsten tilsvarende bortfald i indberettede, nedlagte dyr, således at der fra 64 jægere foreligger svar om 96 dyr, der er indberettet som krondyr nedlagt på Sjælland. 10 ud af de 64 responderter (16 %) med 21 ud af 96 indberettede dyr (22 %) har opgivet forkerte oplysninger. Ved gennemgang af svarene viste det sig, at der i 1 tilfælde var tale om nedlagte rådyr (2 dyr) og i 2 tilfælde var tale om krondyr nedlagt i Jylland (4 dyr). I de øvrige 7 tilfælde foreligger ikke oplysninger om fejkilden.

I alt er der indkommet valide oplysninger fra 54 jægere vedrørende 75 krondyr nedlagt på Sjælland, heraf 40 jægere, der har nedlagt 60 dyr på fri vildtbane. I det følgende omtales deltagerne som ”jægere” eller ”responderter”, og der skelnes undervejs imellem, om de pågældende dyr er

nedlagt i indhegninger eller på fri vildtbane. Gennemgangen vil overvejende omhandle de sidstnævnte, idet jagt i dyrehaver ikke ses som central i forhold til forvaltning af den fritstående bestand.

Tabel 1. De overordnede resultater vedrørende responsen på spørgebrevet.

	Jægere		Dyr	
	Antal	%	Antal	%
Samlet forespurgt	89	100	142	100
Svaret	64	72	96	68
Fejl	10	11	21	15
Valide	54	61	75	53
Fri vildtbane	40	45	60	42

4.2 Kronvildtjægerne

Undersøgelsen bygger på Vildtudbyttestatistikken, og respondenterne indgår derfor i det danske jægerregister. Der er ikke i undersøgelsen gennemført en nærmere analyse af respondenternes socioøkonomiske baggrund, men det kan konstateres, at alle forespurgte og dermed alle respondenter er mænd.

Bopæl

Af de 40 respondenter, der har nedlagt dyr på fri vildtbane, er 1 ikke bosiddende på Sjælland, men på Ærø. Tabel 2 viser for de fire kategorier af jægerens bopælskommuner: "Samme som jagtkommune", "Nabokommune", "Øvrige Sjælland" og uden for Sjælland" fordelingen af de 60 nedlagte krondyr på jagtkommuner. Der ses et væsentligt sammenfald mellem bopæls- og jagtkommune (ca. halvdelen af de nedlagte dyr), mens der kun i et mindre antal tilfælde er tale om, at jægerne bor i nabokommuner til jagtkommuner. Tendensen er snarere, at de jægere, der ikke bor i jagtkommunen, bor længere væk, dvs. uden for nabokommunen på det øvrige Sjælland. Fordelingen skal formentlig ses i sammenhæng med "jægertyper", dvs. om jægeren er ejer, lejer eller gæst (se næste afsnit).

Tabel 2. Fordeling på kategori af jægerens bopælskommune for 60 nedlagte krondyr i forhold til jagtkommuner.

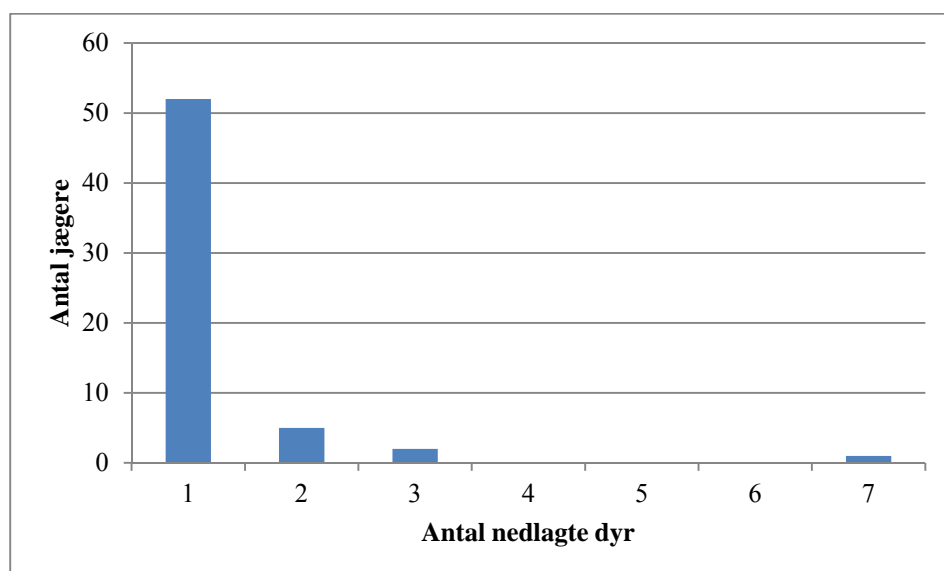
Jagtkommune	Kategori af jægerens bopælskommune				Total
	Samme som jagtkommune	Nabo-kommune	Øvrige Sjælland	Uden for Sjælland	
Faxe		1			1
Halsnæs	2		1		3
Gribskov	1		4	1	6
Hillerød	1				1
Holbæk	21	6	8		35
Kalundborg	6		4		10
Næstved			1		1
Sorø	2	1			3
Total	33	8	18	1	60

Type

Der er for de 60 krondyr nedlagt på fri vildtbane oplysninger om ”jæger-type” i 58 tilfælde. Heraf er 13 ”ejer”, 21 ”lejer” og 24 ”gæst”. Til sammenligning kan oplyses, at for de 15 dyr nedlagt i indhegninger er jæger-typen i 2 tilfælde opgivet som ”lejer” og i 13 tilfælde som ”gæst”.

Antal krondyr pr. jæger

Figur 1 viser udbyttet pr jæger for de 60 dyr nedlagt på fri vildtbane. Fordelingen er parallel til det billede, der tegner sig for de fleste andre vildtarter, nemlig at der er en stor repræsentation af jægere, der nedlægger ét dyr.

Figur 1. Fordelingen af den enkelte jægernes udbytte i forhold til de 60 krondyr nedlagt på fri vildtbane.

Til at supplere grundlaget for at vurdere, hvordan udbyttet fordeles blandt jægerne, er der ved hjælp af Vildtudbyttestatistikken foretaget en analyse af, i hvor høj grad de jægere, der nedlægger krondyr på Sjælland, er de samme fra år til år. Tabel 3 viser, hvor mange jægere der har indberettet nedlagt kronvildt på Sjælland i hhv. 1, 2, 3, 4 eller 5 af jagtsæsonerne fra 2006-2010. Det fremgår, at 84 % har indberettet nedlagt kronvildt i kun en enkelt sæson. Der tegner sig således ikke et billede af, at jagten udøves af nogle få jægere, der nedlægger en væsentlig del af udbyttet, og der synes heller ikke at være en høj grad af gengangere blandt de sjællandske kronvildtjægere. Dette støttes også af, at den hyppigste jægartyper er ”gæst”.

Tabel 3. Antal sæsoner med kronvildtudbytte på Sjælland i sæsonerne 2006/07-2010/11 for 247 jægere samt det gennemsnitlige udbytte pr år.

Antal år med udbytte	Antal jægere	%	Kronvildt-udbytte	Udbytte/år
1	208	84,3	396	1,90
2	22	8,9	68	1,55
3	8	3,2	38	1,58
4	7	2,8	59	2,11
5	2	0,8	46	4,60
Total	247	100,0	607	1,93

Interesserede

En del af de jægere, der har indsendt svar (validt eller ikke validt), har svaret på, om de er interesseret i at modtage yderligere information, heraf 38 ja og 11 nej. 50 har svaret på, om de vil indgå i yderligere undersøgelser via e-mail. Heraf har 39 svaret ja og 11 nej. Alt i alt indikerer både svarprocenten på den samlede undersøgelse og responsen på spørgsmålet om yderligere at medvirke, at der er en god interesse for at modtage og bidrage med viden om kronvildtforvaltningen på Sjælland.

4.3 Jagtsted

Ud af de 60 krondyr, der foreligger oplysninger om, er der for alle givet oplysninger om det konkrete jagtsted. Oplysningerne gives i form af nærmeste landsby, adresse, navn på ejendomme og i enkelte tilfælde som UTM-koordinater.

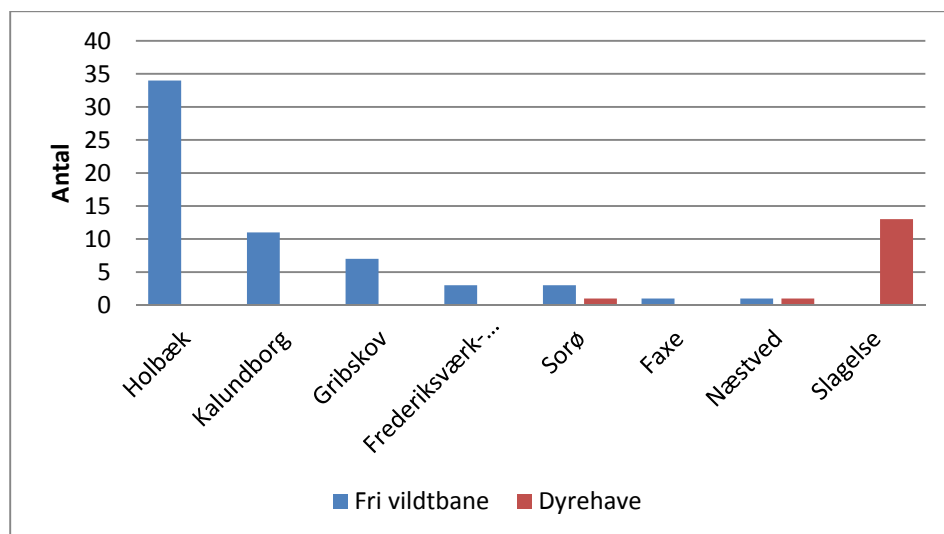
Af hensyn til de enkelte distrikters anonymitet videregives de konkrete stedoplysninger ikke her, men jagtstederne fordeler sig tydeligt på de fire kendte bestande, og oplysningerne om det konkrete jagtsted bekræfter i høj grad den gældende opfattelse af bestandenes udbredelse. Således kan 38 af de krondyr, vi har data på, henføres ret præcist til bestanden centralt omkring Åmosen, hvortil kommer 4, der er mere perifere i forhold til denne bestand. 6 dyr kan ret præcis henføres til den mere vestlige ud-

bredelse på Vestsjælland, dvs. i retning mod Kaldred og Saltbæk Vig. 10 dyr kan med sikkerhed henføres til det nordsjællandske udbredelsesområde med nogen vægt i retning af Gribskov. Og endelig kan 2 henføres til Haslev-bestanden. I dette ses bort fra dyr nedlagt i dyrehaver.

I det følgende analyseres nærmere på fordelingen på kommuner m.v.

Kommune

Figur 2 viser udbyttets fordeling på kommuner af de 75 dyr, der foreligger valide svar for. De 15 dyr nedlagt i dyrehaver fremgår med røde søjler, og det ses, at alle dyr nedlagt i Slagelse kommune er nedlagt i dyrehaver.

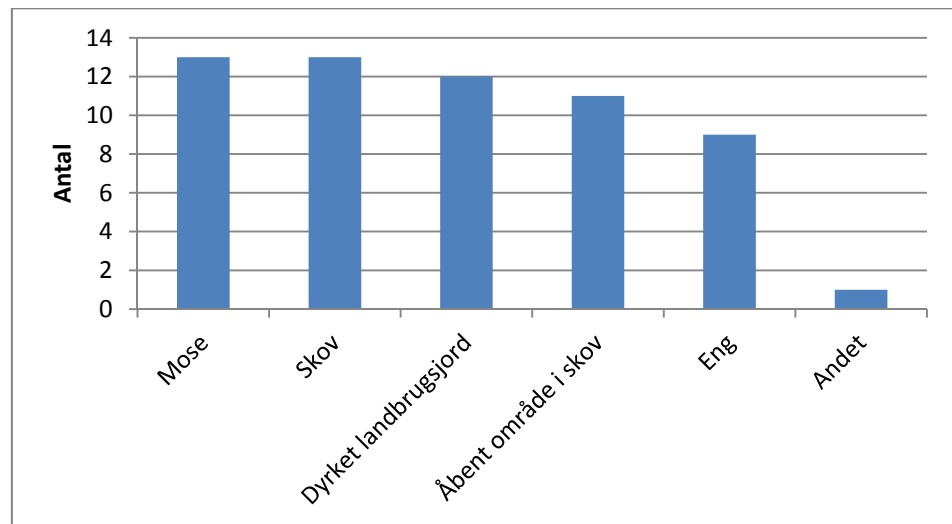

Figur 2. Fordelingen af 75 nedlagte krondyr på sjællandske kommuner.

Når det gælder de 60 dyr nedlagt på fri vildtbane, er 75 % nedlagt i Holbæk og Kalundborg Kommune, hvortil kommer 16 % i Gribskov og Halsnæs Kommune. Resten er nedlagt i Sorø, Næstved og Faxe Kommune.

Biotop

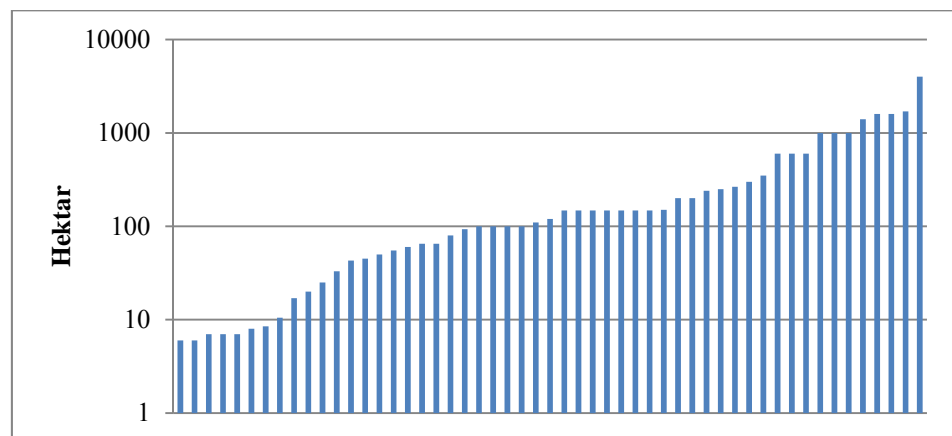
Figur 3 viser biotopen for 59 dyr nedlagt på fri vildtbane. Der ses en nogenlunde ligelig fordeling mellem udbyttet i de fem kategorier: Mose, skov, dyrket landbrugsjord, åbent område i skov og eng. Betragtes ”åbent område i skov” som en del af skoven, er konklusionen, at den overvejende del af jagten foregår i eller i tilknytning til skov, men at både mose, dyrket landbrugsjord og eng spiller en betydelig rolle.

Figur 3. Fordelingen af 59 nedlagte krondyr på biotoptyper.

Revirstørrelse

For de 60 dyr, der er nedlagt på fri vildtbane, foreligger der oplysninger om størrelsen af jagtreviret i 53 tilfælde. Figur 4 viser fordelingen opstillet i størrelsesrækkefølge og indlagt på en logaritmisk y-akse.

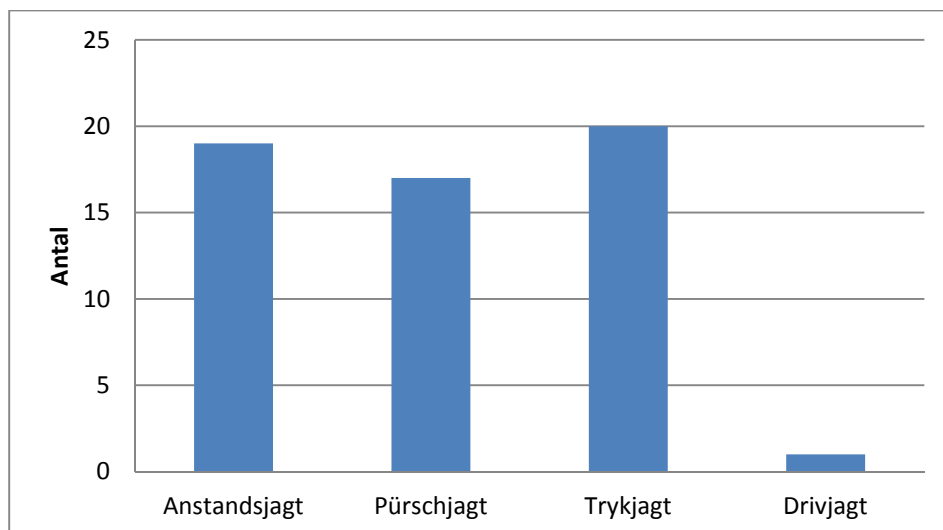

Figur 4. Størrelsen af jagtreviret, hvor 53 krondyr er nedlagt. Størrelsen angivet fra mindste til største på logaritmisk y-akse.

Det fremgår, at en stor del (ca. 50 %) af krondyrene er nedlagt på revirer i størrelsesintervallet 100-1000 ha, heraf hovedparten på terræner mellem 100 og 500 ha. En mindre del (ca. 25 %) nedlægges på revirer i intervallet mellem 50 og 100 ha. En ikke ubetydelig del (15 %) nedlægges på revirer under 10 ha, mens ca. 10 % nedlægges på revirer over 1000 ha.

4.4 Jagtform

Undersøgelsen søger at belyse de jagtformer, hvorunder kronvildtet på Sjælland nedlægges, og der er skelnet mellem ”anstandsagt”, ”pürschagt”, ”trykagt”, ”drivagt” og ”bevægelsesagt”.

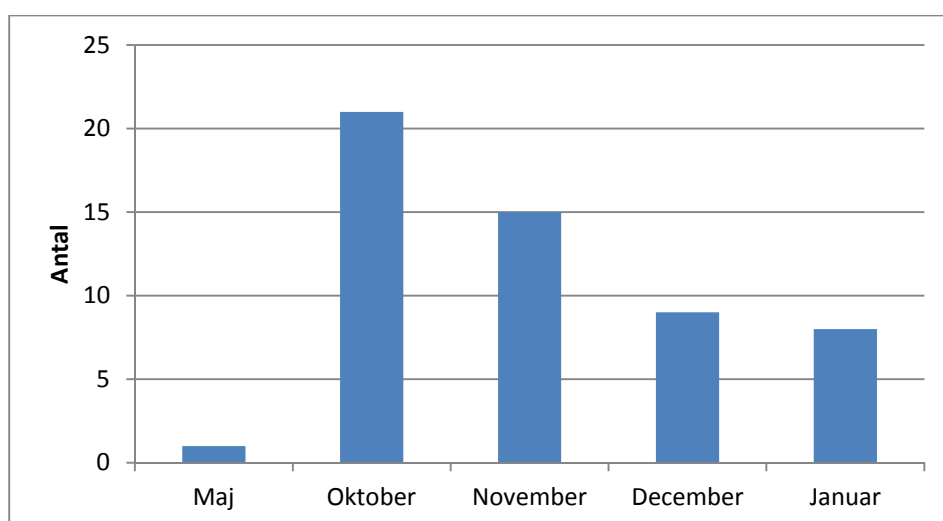

Figur 5. Fordelingen af nedlagte krondyr på 4 klassiske jagtformer. $N=57$.

Figur 5 viser fordelingen på jagtformer af jagten på fri vildtbane, og det ses, at der er en nogenlunde ligelig fordeling mellem anstandsjagt, pürschjagt og trykjagt. Kun et dyr er nedlagt på drivjagt og ingen på bevægelsesjagt. Anskues anstands- og pürschjagt under et (i alt 63 %), er konklusionen, at krondyrene overvejende nedlægges på enkeltmandsjagt og i mindre omfang på fællesjagt.

4.5 Jagttidspunkt

Der er for 54 af de krondyr, der er nedlagt på fri vildtbane, oplyst dato for jagten. Figur 6 viser fordelingen på måned. Jagttiderne varierer fra område til område, men starter ikke noget sted før 1. oktober.

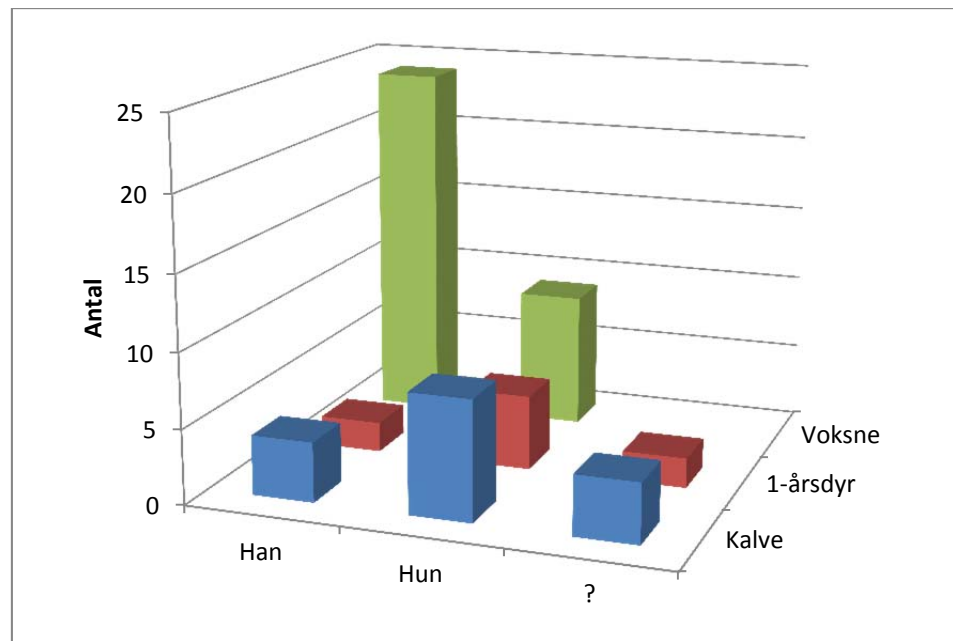
Figur 6. Udbyttet af 54 nedlagte krondyr fordelt på jagtmåned.

Der ses et klart fald i udbyttet hen over sæsonen. Et enkelt dyr er nedlagt i forbindelse med bukkejagten den 16. maj. Der er tale om en spidshjort,

og respondenterne har givet nærmere oplysninger, herunder at sagen er afklaret i forhold til myndighederne.

4.6 Nedlagte dyr

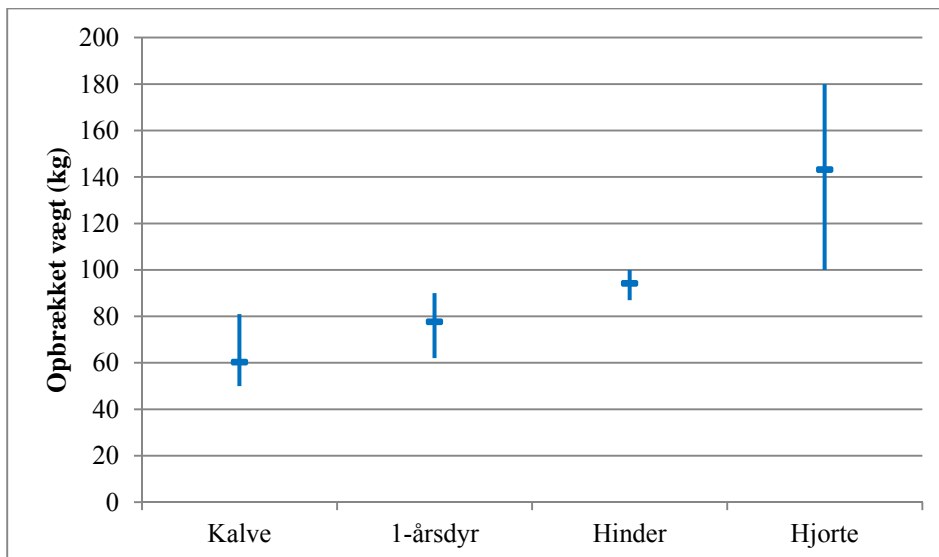
Der er givet oplysning om alder på 58 dyr skudt på fri vildtbane, og for 52 af disse er ligeledes oplyst køn. Fordelingen fremgår af Figur 7.

Figur 7. Køns- og aldersfordelingen af 58 nedlagte krondyr.

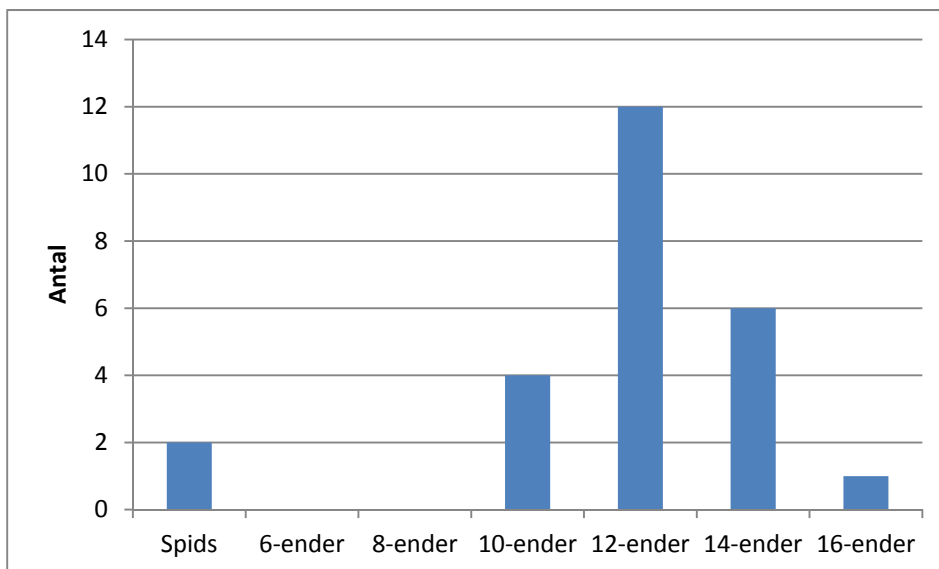
Det ses, at en betydelig del (57 %) af udbyttet udgøres af voksne dyr. Andelen af hinde er 16 %, mens andelen af hjorte ligger på 41 %. 1-årsdyr udgør 16 %, og kalveandelen er 28 %.

Der er oplysning om kropsvægt af 8 kalve, 7 1-års dyr, 4 voksne hunner og 15 voksne hanner, i alt 44 dyr. Figur 8 viser fordelingen mellem disse grupper angivet med middelværdi, min og maks.

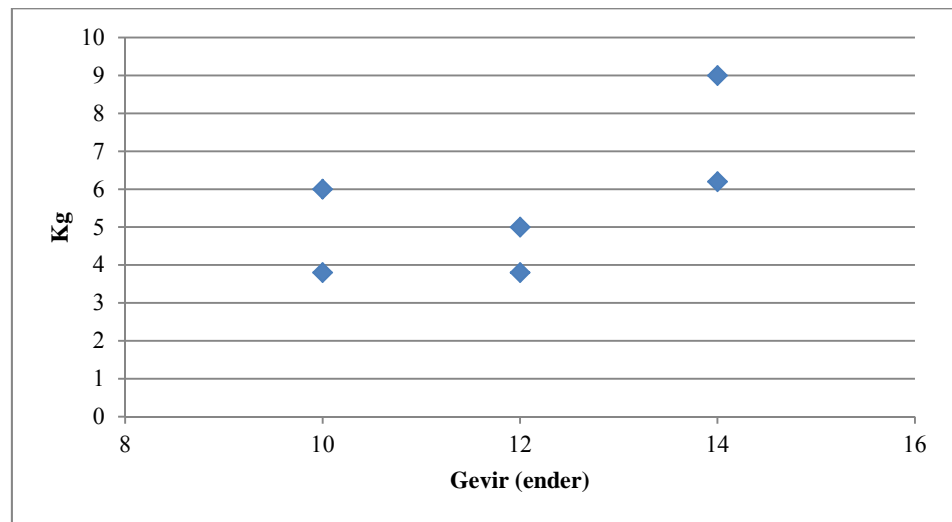
Figur 8. Kropsvægten for kalve, 1 årsdyr, hinder og hjorte angivet som gennemsnit. De lodrette streger viser minimum- og maksimumværdier. $N=44$.

Blandt de 26 nedlagte hjorte er der oplysninger om gevirstørrelse hos 25, heraf 23 voksne hjorte og 2 1-årsdyr (spidshjorte). Figur 9 viser fordelingen, og det fremgår tydeligt, at jagten i meget høj grad er rettet mod udvoksede og kapitale hjorte med gevirstørrelser væsentligt over 10-ender.

Figur 9. Fordeling på gevirstørrelse af 25 nedlagte hjorte. $N=25$.

Der er givet oplysninger om gevirvægten hos 6 af de nedlagte hjorte. Vægten spænder fra 3,8 til 9 kg. Figur 10 viser for disse 6 dyr gevirstørrelsen og -vægten.

Figur 10. Gevirkvægt i forhold til gevirstørrelse for de 6 hjorte, der foreligger oplysninger om.

4.7 Bestandsforhold

Der blev i undersøgelsen spurgt om kronvildtbestandens størrelse og udvikling i jagtområdet og ligeledes, om der sættes kalv og findes brunstpladser. En stor del af respondenterne opgiver sådanne oplysninger, men det fremgår, at der for mange af jagtområderne refereres til tal for bestanden i lokalområdet og ikke nødvendigvis kun på den ejendom, hvor dyrene er nedlagt.

Tabel 4. Oplysninger om 20 enkeltbestande med fordeling på kommune.

Kommune	Bestand nr.	Antal dyr (servinter)	Udvikling
Halsnæs	1	20	Stigende
	2	30	Stigende
Gribskov	1	50	Stigende
Hillerød	1	10	Stabil
Holbæk	1	10	Stigende
	2	20	Stigende
	3	20	Stigende
	4	25	Stigende
	5	50	Stigende
	6	100	Stigende
	7	75	Stigende
	8	80	Stigende
	9	150	Stigende
Kalundborg	1	25	Stabil
	2	30	Stabil
	3	80	Stigende
	4	120	Stigende
Sorø	1	15	Stigende
Næstved	1	38	Stigende
	1	15	Stigende

Ud fra en geografisk vurdering og ud fra de supplerende oplysninger, som mange respondenter har givet, synes det rimeligt at konkludere, at der er bestandsoplysninger fra 20 forskellige ejendomme/delbestande. Oplysningerne består af enten et konkrete tal eller et interval. I sidstnævnte tilfælde bruges middeltallet i databehandlingen. Ligeledes er der givet oplysning om bestandens udvikling. Resultatet fremgår af Tabel 4.

Det ses, at der opgives bestandsstørrelser fra 10 dyr til 150. Svarende til fordelingen af krondyrene på Sjælland og til selve jagtudbyttet stammer de fleste oplysninger og ligeledes oplysningerne om de største bestande fra Vestsjælland (især Kalundborg og Holbæk kommuner) og Nordsjælland (især Halsnæs og Gribskov kommuner). I 17 ud af de 20 tilfælde angives en stigende bestand, i 3 en stabil. I 1 tilfælde (en bestand i Sorø kommune angivet til 3-15 dyr) angives, at der ikke sættes kalv i jagtområdet. I de øvrige 19 tilfælde angives, at der sættes kalv. Tilsvarende angives i 1 tilfælde (en bestand i Gribskov kommune angivet til 50 dyr), at der ikke er brunstplads i jagtområdet. I de øvrige 19 tilfælde angives, at der findes brunstplads.

4.8 Forvaltning

Der har i undersøgelsen været spurgt om, hvorvidt respondenterne har kendskab til at kronvildt giver ulemper – fx i land- og skovbruget. For 43 forskellige jagtområder er der givet oplysninger herom. I 24 tilfælde er svaret ja og i 19 tilfælde nej. Et nej betyder ikke nødvendigvis, at kronvildt ikke medfører ulemper, men kun at respondenterne ikke har kendskab til det. I 19 tilfælde har respondenterne givet supplerende oplysninger om gener. Disse er alle gengivet i bilag 3. Oplysningerne berører forskellige former for gener. I Tabel 5 er de vigtigste nævnt, og antallet af respondenter, der har berørt hvert emne, fremgår.

Tabel 5. Typer af gener som angivet af respondenterne samt antallet, af gange, de hver især er blevet nævnt. Se nærmere oplysninger i bilag 3.

Type af gener	Antal gange nævnt
Skade på markafgrøder	13
Skade på skov	8
Skade på frugttræer, hegn m.v.	3
Trafikgener	2
Fordriver råvildt	2
Nedtrådte vandløb	1
Krybskytteri	1

5. Diskussion

Den officielle, obligatoriske Vildtudbyttestatistik har eksisteret i Danmark siden 1942. Den udgør et klassisk værktøj til løbende at sikre basale nøgletal om vildtbestande, jagtudbytte, jagt og jægere. Statistikken er tidsmæssigt differentieret til jagtåret og steds-mæssigt til den kommune, hvor vildtet nedlægges. I forhold til det nedlagte vildt differentieres til art. Som et vigtigt aspekt kan udbyttet føres tilbage til den enkelte jæger i jægerregistret, og dette danner basis for iværksættelse af supplerende forskning, typisk i form af spørgebrevsundersøgelser. Der er igennem tiden gennemført et stort antal sådanne spørgebrevsundersøgelser rettet mod danske jægere via Vildtudbyttestatistikken, herunder en del vedrørende hjortevildt. I forhold til nærværende arbejde er Danmarks Miljøundersøgelses undersøgelse af forekomst og jagtlig udnyttelse af krondyr, dådyr og sika i jagtsæsonen 2001/2002 (Asferg et al. 2004) den nærmeste reference. Her blev 1.406 jægere, der havde oplyst, at de havde nedlagt krondyr i Danmark, forespurgt om yderligere oplysninger vedrørende et samlet udbytte på 2.477 dyr. Der indkom 1.108 (78,8 %) brugbare besvarelser fra jægere med et samlet udbytte på 1.809 dyr. Af disse var 109 nedlagt på Sjælland, heraf 64 i Københavns Amt (Jægersborg Dyrehave) og yderligere 30 var nedlagt i dyrehaver (i Vestsjællands Amt). Samlet forelå brugbare besvarelser om 15 dyr nedlagt på fri vildtbane på Sjælland. Undersøgelsen går ikke nærmere ind i præsentation af data specifikt for jagten på Sjælland, og referencerne til arbejdet vil i det følgende primært bestå af sammenligninger med undersøgelsens resultater for kronvildtjagt i hele Danmark.

5.1 Vildtudbyttestatistikens pålidelighed

Asferg et al. (2004) diskuterer Vildtudbyttestatistikens pålidelighed for de tre arter af hjortevildt, som undersøgelsen omfatter, og konstaterer en fejlregistrering på 4,4 % for kronvildt. I nærværende undersøgelse ligger fejlprocenten betydeligt højere. Af de 96 indberetninger, der foreligger svar for, er der fejl vedrørende 21 svarende til 22 %. Respondenterne angiver i nogle tilfælde årsagen til fejlen, hvor både art og kommuneangivelse nævnes. I nogle tilfælde benævnes fejlen alene som en "misforståelse". Blandt de indberetninger, der ikke foreligger svar for, skiller særligt én sig ud, idet en jæger har indberettet et udbytte på 13 dyr i Hørsholm kommune. Eftersom jægeren ikke har svaret, er det ikke muligt at afklare forholdet nærmere, men det synes ikke sandsynligt, at der nedlægges kronvildt i Hørsholm kommune. Under alle omstændigheder må de 13 krondyr, som udgør 9 % af det samlede indberettede udbytte for Sjælland formodes at være en fejl, og det konstateres ligeledes, at der alene for de dyr, der foreligger svar for, er tale om en betragtelig fejlprocent.

5.2 Supplerende oplysninger i Vildtudbyttestatistikken

Fra og med jagtsæsonen 2007/08 har det i forbindelse med elektronisk indberetning af vildtudbyttet været muligt at give yderligere oplysninger om fx jagtdato, køn og alder hos nedlagt hjortevildt. Som en del af nærværende undersøgelse er der lavet en analyse af sådanne ekstra oplysninger om nedlagt kronvildt på Sjælland i jagtsæsonen 2010/2011. Ud af de 89 jægere, der for denne sæson har indberettet kronvildt som jagtudbytte på Sjælland, har 9 givet supplerende oplysninger. 4 af disse har ligeledes medvirket i spørgebrevsundersøgelsen. Der er givet oplysninger om 9 dyr, hvilket svarer til knapt 10 % af udbyttet. De fordeler sig med 5 hjorte, 1 hind og 3 kalve. Der er tale om et lille datasæt, men tallene matcher oplysningerne om køns- og aldersfordelingen fra selve spørgebrevsundersøgelsen ganske godt (se afsnit 4.6). Der er ikke foretaget en analyse af den statistiske sikkerhed i forhold til sammenhængen mellem de to talsæt, men dette kunne være et redskab til at validere de supplerende oplysninger i vildtudbyttestatistikken.

5.3 Jagt på fri vildtbane og i dyrehaver

Blandt de 75 krondyr, vi har valide svar for, er 15 (20,0 %) nedlagt i dyrehaver og ingen i hjortefarme. Asferg et al. (2004) finder på landsplan, at 15,9 % af krondyrene er nedlagt i dyrehaver og under 1 % i hjortefarme, men for Sjælland at 30 ud af 45 (66,7 %) er nedlagt i dyrehaver (ud over 64 dyr i Jægersborg Dyrehave). I de 10 år, der ligger imellem undersøgelserne, ser der således ud til at være sket en meget betydelig udvikling. Hvor kronvildtjagten på Sjælland før primært fandt sted i dyrehaver, så spiller denne del en aftagende rolle som følge af de fritstående bestandes omfattende vækst og ekspansion. Det kan konkluderes med god sikkerhed, at udbyttet i dyrehaver ligger nogenlunde konstant og i dag udgør 15-20 % af det samlede udbytte på Sjælland. Andelen må forventes at mindskes yderligere i de kommende år i takt med den stigende bestand på fri vildtbane.

5.4 De sjællandske kronvildtbestande

Der foreligger en del viden om udbredelsen af kronvildt på Sjælland. Vildtudbyttet, tidligere spørgebrevsundersøgelser, årlige indberetninger til bladet Jæger, onlineregistreringer på sitet Danmarks Fugle og Natur samt ikke mindst værdifulde oplysninger fra lokale eksperter peger i retning af følgende 4 delbestande: (I) En fast og ældre bestand på Nordsjælland nord for Hillerød med kerne i Tisvilde og Valby Hegn med ekspansion mod en række mindre skovområder og ikke mindst mod Gribskov og Helsingør. (II) En bestand med en stor geografisk udbredelse på Vestsjælland med kerne omkring Åmosen, Torbenfeldt, Dønnerup/Rangle-mølle, Kongsdal, Tømmerup og med en udløber mod Ågård vest for Tis-

sø. (III) En mindre udbredt, men fast bestand i Saltbæk Vig. Denne udveksler med Åmosebestanden over Kaldred Mose-området, men opfattes af mange som en mere isoleret del af den vestsjællandske bestand. (IV) En nyere bestand omkring Haslev med kerne på Gisselfeld, Holmegård og Broksø.

Det er ikke hensigten med nærværende undersøgelse at konkludere nærmere på delbestandene, idet der som en del af projektet til forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland vil blive foretaget en bestandsgennemgang, hvori resultaterne af jagtundersøgelsen vil indgå. Det er dog tydeligt, at oplysningerne om det konkrete jagtsted i høj grad bekræfter den gældende opfattelse af bestandenes udbredelse. Der er således ingen oplysninger om dyr, der er nedlagt i uventet stor afstand fra de kendte udbredelsesområder, og der er således ikke indikationer af bestande i nye områder. Der skal dog i denne sammenhæng tages forbehold for både jægere, der ikke har indberettet udbytte, og adspurgte i denne undersøgelse, der ikke har svaret.

5.5 Jagttidspunkt, jagtformer samt køns- og aldersgrupper

Resultaterne viser meget tydeligt, at jagten på kronvildt på Sjælland er koncentreret til begyndelsen af jagtsæsonen (oktober) og aftager hen over året. Dette er det modsatte af forløbet i Jylland. Asferg et al. (2004) viser, at antallet af nedlagte dyr stiger svagt fra september (hortejagten syd for Limfjorden) henover sæsonen for at kulminere ret voldsomt i januar. Dette gælder det samlede udbytte af alle køns- og aldersgrupper. Ses alene på jagten på voksne hjorte, der i Jylland udgør 30 % af udbyttet mod 41 % på Sjælland, er forløbet i Jylland ikke væsentligt forskellig fra det sjællandske, idet antallet af nedlagte dyr falder hen over sæsonen, dog med en mindre stigning i januar. For hortejagten er der således ikke den store forskel i jagtens tidsmæssige forløb på Sjælland og resten af landet. Den meget markante forskel, der opstår i tidsforløbet, når hun- og ungdyr indregnes, skal formentlig primært forklares igennem de anvendte jagtformer, hvor det på Sjælland viser sig, at næsten to tredjedele af udbyttet nedlægges på anstands- og pürschjagt, mens denne del kun udgør ca. 40 % i Jylland.

En meget markant forskel på kronvildtudbyttet i Jylland jf. Asferg et al. (2004) og jagten på Sjælland er trofæstørrelserne på de nedlagte hjorte. Bortset af et par enkelte spidshjorte er alle sjællandske hjorte 10-endere eller derover. Der indgår således slet ingen mellemhjorte i materialet fra Sjælland. Også gevirvægten indikerer, at der i høj grad er tale om kapitale hjorte. Dette er nærmest modsat i Jylland i 2001/2002, hvor 77 % af hjortene var spids- til 8-endere og kun 27 % var 10-endere eller derover.

Alt i alt tegner der sig et billede af, at krondyrjagten på Sjælland i højere grad end jagten i Jylland har karakter af enkeltmandsjagt tidligt i jagtsæsonen og med betydelig større fokus på at nedlægge store, trofæbærende og i høj grad kapitale hjorte. Det kan måske relateres til ejendomsstrukturen og udfordringen i forhold til at kontrollere kronvildtbestandene i de to landsdele. Her er der ikke mindst i de jyske plantager – både private og statsejede – en efterhånden mangeårig tradition for gennemførelse af store fællesjagter, i de senere år også i form af bevægelsesjagter, hvor målet er at sikre en tilstrækkelig afskydning for at begrænse kronvildtbestandens videre udvikling. Dette punkt nærmer sig formentligt visse steder på Sjælland, men fordelingen på jagttidspunkter, jagtformer og indvidtyper kan ses som et udtryk for, at strategien mange steder på Sjælland fortsat er at drive jagt for at udnytte bestandens muligheder for bl.a. et afkast af store hjorte, og i mindre grad at regulere bestanden. Udtalelser fra lokalpersoner antyder, at der alene inden for det seneste år, dvs. efter den undersøgte jagtsæson 2010/2011, er sket en udvikling i retning af en mere bestandsregulerende jagt.

5.6 Jagt og bestandene

Det er ikke muligt ud fra denne undersøgelse at fastslå det præcise jagtudbytte af krondyr på den frie vildtbane på Sjælland. De 142 dyr, som er indberettet som vildtudbytte i 2010/2011, kan diskuteres på flere måder. På den ene side viser denne undersøgelse, at tallet er behæftet med fejl, fx blot en enkelt jægers oplysning om 13 dyr nedlagt i en kommune, hvor der ikke findes kronvildt. På den anden side er det kendt, at en betydelig del af de danske jægere ikke indberetter udbytte, og at det officielle udbyttetotal kan være underestimeret. Samlet kan de 142 indberettede dyr dog formentlig ses som et maksimumstal, og de 75 dyr, heraf 60 på fri vildtbane, der er givet nærmere oplysninger om, er ganske givet et minimumstal. Fraregnes det indberettede udbytte på 142 fejloplysninger og dyr, der skudt i dyrehaver, er et skøn på 100 nedlagte dyr i den pågældende jagtsæson formentlig ganske retvisende. Sættes dette i forhold til de bestandsstørrelser, der fremgår af den årlige opgørelse i bladet Jæger (785 dyr i 2011), og som formentlig er minimumstal, er det jagtligge udtag væsentligt under 13 %. Indregnes ydermere den køns- og aldersfordeling, som vi finder i denne undersøgelse, kan det ud fra den almindelige, foreliggende viden om bestandsomsætning hos kronvildt konstateres, at jagt på kronvildt på Sjælland, som den er gennemført i sæsonen 2010/2011, ligger inden for rammerne af produktionen og bestandsmæssigt set er bæredygtig. Den er således næppe med til at hæmme bestandsudviklingen væsentligt. Dette bygger på en overordnet vurdering.

5.7 Gener

En bestand af kronvildt indebærer en række fordele og en række ulemper, sidstnævnte særligt i forhold til jordbruget, hvor det er kendt, at krondyr forårsager skade. I landbruget opstår skaderne især på halvmodne og modne afgrøder, som dyrene dels æder og dels beskadiger ved deres færdsel og ophold på markerne. I skovbruget er skrælleskader det mest omfattende problem, men også bid på unge kulturer og fejning på yngre træer kan være omfattende. Til disse forhold kommer andre aspekter, der kan betragtes som ulemper, fx påkørsler i trafikken, erosion af sårbare områder og påvirkning af råvildtbestanden.

De tilkendegivelser, der ligger fra spørgebrevsundersøgelsen, bekræfter ovenstående, idet 24 af de 40 respondenter, der har givet oplysninger om kronvildt på fri vildtbane, tilkendegiver, at de har kendskab til ulemper. Den hyppigst nævnte ulempe er skade på markafgrøder. Som den næsthyppest anføres skade på skov og i tilknytning hertil skade på frugttræer. 2 respondenter nævner problemer med kronvildt i forhold til trafik, og ligeledes nævner 2, at kronvildt fortrænger råvildtet. En enkelt anfører, at kronvildt eroderer vandløbsnære områder, og ligeledes en enkelt nævner problemer med krybskytteri.

Resultatet er vanskeligt at kvantificere. Men det faktum, at over halvdelen af respondenterne påpeger ulemper, underbygger den generelle opfattelse af, at en kronvildtbestand indebærer en række udfordringer i forhold til den øvrige arealanvendelse. Det er formentlig ikke tilfældigt, at markskader anføres som den hyppigste ulempe. Selvom der findes større skovkomplekser på Sjælland, er landskabet i de fleste regioner, hvor der forekommer kronvildt, præget af en mosaikstruktur med skov- og naturområde, men hvor landbrugsarealer spiller en arealmæssig stor rolle. Gode opholdsområder i skove, moser osv. kombineret med nærliggende marker med attraktiv føde skaber en optimal habitat med en meget høj bæreevne. Det økologiske potentiale er derfor stort. Tilsvarende er udfordringen i forhold til at indpasse krondyrene i jordbruget, herunder ikke mindst landbruget, ganske omfattende.

6. Referencer

Asferg, T., Olesen, C.R. og Andersen, J.P. (2004)

Krondyr, dådyr og sika i Danmark. Forekomst og jagtlig udnyttelse
i jagtsæsonen 2001/02. - Faglig rapport fra DMU nr. 512. 44 s.

Flinterup, M. (2012)

Hjortevildt overalt. Jæger 21 (9): 26-34.

7. Bilag

Bilag 1 Følgebrev og spørgeskema

SKOV & LANDSKAB

«JægerId»
«Fornavn» «Efternavn»
«Vej»
«PostNr» «PostDistrikt»

Auning, den 11. april 2012

Undersøgelse af kronvildtjagt på Sjælland i jagtsæsonen 2010/2011

Kære «Fornavn» «Efternavn»

På vegne af Skov & Landskab ved Københavns Universitet skal jeg hermed anmode dig om at deltage i en spørgebrevsundersøgelse. Ved at svare bidrager du til et projektarbejde, som har til formål at skabe viden om kronvildtet på Sjælland. Samtidig skal projektarbejdet udvikle, dokumentere og formidle en række metoder, som kan sikre en bæredygtig forvaltning og udvikling af kronvildtet på Sjælland, herunder håndtere konflikter i forhold til land- og skovbrug.

Vores projekt hedder "Forvaltning af den stigende bestand af kronvildt på Sjælland". Det gennemføres i samarbejde med en række centrale og lokale aktører, fx hjortevildtgrupperne, de statslige vildtkonsulenter og private ejendomme. Det støttes økonomisk af L5. Juni Fonden. Se nærmere på www.kronvildtsjaelland.dk.

En del af projektet går ud på at kortlægge de enkelte bestande og den samlede bestand af kronvildt på Sjælland. Til det anvendes bl.a. en analyse af jagtudbyttet i sæsonen 2010/2011. Denne del af projektet gennemføres i samarbejde med Aarhus Universitet, Institut for BioScience (København).

Du har for jagtsæsonen 2010/2011 oplyst, at du har nedlagt 1 krondyr på Sjælland, nærmere bestemt i Kalundborg kommune.

Vi vil være dig meget taknemmelig, hvis du tager dig tid til at deltage i undersøgelsen ved at udfylde vedlagte spørgeskema og returnere det til Skov & Landskab, Eldrupvej 2, 8963 Auning, senest 25. april 2012. Der er 18 spørgsmål fordelt på to ark, og de fleste kan besvares ved afkrydsning. Der er mulighed for at give supplerende oplysninger.

Der vedlægges frankeret og adresseret svarkuvert.

Alle oplysninger vil blive behandlet fortroligt, og det vil ikke være muligt at identificere enkeltpersoner eller ejendomme i afrapporteringen.

PÅ FORHÅND TAK!

Med venlig hilsen

Niels Kanstrup, projektleder
vildtbiolog
nk@life.ku.dk / tlf. 20332999.

DET BIOVIDENSKABELIGE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

1. Dyr nummer (udfyld én kolonne pr. nedlagt dyr)		1	2	3
2. Køn	han			
	hun			
3. Alder	voksen			
	1-årsdyr			
	kalv			
4. Opbrækket vægt	kg			
5. Dato for jagt	dato, måned			
6. Gevirstørrelse	antal ender: 2, 6, 8 etc. og/eller vægt (kg)			
7. Jagtform	anstandsagt			
	pürschagt			
	trykagt			
	drivagt			
	bevægelsesagt			
8. Jægartype	ejer			
	lejer			
	gæst			
9. Hvor er dyret nedlagt (angiv GPS-position eller UTM-koordinat eller og stedsnavn, som kan findes på et kort, fx 4 cm kort/1:25.000).	GPS			
	UTM			
	stedsnavn			
10. Jagtområdetype	fri vildtbane			
	dyrehave			
	hjortefarm			
11. Jagtområdets størrelse	angiv hektar			
	ved ikke			
12. Biotop hvor dyret er nedlagt	skov			
	åbent område i skov			
	dyrket landbrugsjord			
	eng			
	mose			
	andet (angiv)			

«Jægerid»

Dyr nummer (fortsat fra forrige side)		1	2	3
13. Sættes der normalt kalv på reviret?	ja			
	nej			
	ved ikke			
14. Er der brunstplads på reviret?	ja			
	nej			
	ved ikke			
15. Bestandens størrelse (forårsbestand) og udvikling i jagtområdet	angiv antal dyr			
	bestanden er stigende			
	bestanden er stabil			
	bestanden er faldende			
	ved ikke			
16. Har du kendskab til ulemper ved kronvildt i området – fx i forhold til skov- og landbrug?	ja (beskriv nedenfor)			
	nej			
17. Er du interesseret i nærmere oplysninger om projektet?	ja (angiv <u>emailadresse</u>)			
	nej			
18. Må vi i forbindelse med yderligere undersøgelser henvende os direkte per e-mail?	ja (angiv <u>emailadresse</u>)			
	nej			

Supplerende oplysninger:

Udfyldes og returneres til Skov & Landskab, Eldrupvej 2, 8963 Auning, senest **25. april 2012**. Frankeret og adresseret svarkuvert er vedlagt.

«JægerId»

Bilag 2 Rykkerbrev

SKOV & LANDSKAB

«JægerId»
«Fornavn» «Efternavn»
«Vej»
«PostNr» «PostDistrikt»

Auning, den 15. maj 2012

Undersøgelse af kronvildtjagt på Sjælland i jagtsæsonen 2010/2011

Kære «Fornavn» «Efternavn»

I brev af 11. april 2012 anmodede Skov & Landskab ved Københavns Universitet dig om assistance i forbindelse med deltagelse i en spørgebrevsundersøgelse om kronvildtjagt på Sjælland. Baggrunden var, at du for jagtsæsonen 2010/2011 har oplyst, at du har nedlagt 1 krondyr på Sjælland, nærmere bestemt i Kalundborg kommune.

Da vi ikke har modtaget dit svar, tillader vi os hermed venligst at bringe sagen i erindring. Det er naturligvis helt frivilligt at deltage, men ved at svare bidrager du til skabe viden om kronvildtet på Sjælland og dermed til grundlaget for en bæredygtig forvaltning. Derfor vil vi være dig meget taknemmelig, hvis du tager dig tid til at deltage i undersøgelsen ved at udfylde det fremsendte spørgeskema og returnere det til Skov & Landskab, Eldrupvej 2, 8963 Auning, senest 25. maj 2012.

Hvis materialet er bortkommet fremsender vi meget gerne et nyt spørgebrev. Du er velkommen til at kontakte undertegnede på den angivne emailadresse eller telefonnummer.

PÅ FORHÅND TAK!

Med venlig hilsen

Niels Kanstrup, projektleder
vildtbiolog
nk@life.ku.dk / tlf. 20332999

DET BIOVIDENSKABELIGE FAKULTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Bilag 3 Supplerende bemærkninger om ulemper

”Har kun hørt fra min udlejer at han er træt af dem, da han mener at de laver for stor skade og ikke hører til i naturen siger han... typisk bønder! Vi fortæller ikke vores bonde om hvor mange vi ser, da han gerne så dem skudt, og vi vil gerne have flere. PS: Trafikale problemer i skovene kender jeg til.”

”Nogle naboer klager over markskader, med den konsekvens de har stor af-skydning af kronvildt”.

”Vildtskader på afgrøderne. Trafikuheld”.

”Der er en del fejning især på fyrretræer og de dør. Der er også lidt markskader i form af områder hvor de har ligget. Men det hele er tåleligt også taget i be-tragtning af en fuldtidslandmand, da de kompenserer med dejligt krondyrkød”.

”Skade på afgrøder ved intensiv trafik. Skade på kulturer v. skrælning/fejning”.

”Store skader på afgrøder og træer. Nedtrådte vandløb etc. Halvering af høstud-bytter i hvede”.

”Talrige vildtskader på landbrug – særligt på rapsmarker, som må sås om. Vin-tersæd skades også en del”.

”Skrælning og fejning af skoven”.

”Stor ballade mellem lodsejere, der er for eller imod frivillig fredning. Omfat-tende vildtskader på (stedets) afgrøder, levende hegn og en nabos frugtplantage. Der er tegn på krybskytteri i området”.

”Bonden klager over stigende ødelæggelser på hans afgrøder spec. majsmar-ker”.

”Græsning af landbrugsjord og nyplantning”.

”Kan være en smule hårde ved skoven”.

”Ødelægger træer ved fejning”.

”Laver store skader på landbrugsafgrøder + div. alm. remiser hvor træer bliver hårdt behandlet”.

”Ødelagte julegrantræer”.

”Skoven er ikke glade for kronvildt”.

”For 12 år siden, da vi købte gården, var der ikke krondyr, ej heller noget sene-re. Nu er der kommet så mange dyr at de går i haven efter frugt, i efteråret åd de 15 nyplantede frugttræer – der er nu hegnet overalt. Jeg har fået plantet en del via hegnsordningen – en del 7-8 års fyr er ødelagt – vi har altid haft vanvittigt meget råvildt, der er næsten væk (men det skyldes sikkert sygdom)”.

”Kronvildtet er hård ved div. markafgrøder i april... f.eks. er der flere gange talt over 100 stk. på marken i april (raps, afgrøder). Naboen skød 14 stk. kronvildt i år 2011/2012”.

”Afgrødeskader. Trykker råvildtet ud af området”.

Jagt på kronvildt på Sjælland i sæsonen 2010/2011 – resultater af en spørgebrevsundersøgelse

Skov & Landskab
Københavns Universitet
Rolighedsvej 23
1958 Fredriksberg C
Tel. 3533 1500
sl@life.ku.dk
www.sl.life.ku.dk

Nationalt center for
forskning, uddannelse og
rådgivning i skov
og skovprodukter,
landskabsarkitektur og
landskabsforvaltning,
byplanlægning og bydesign